

IX.R. Punjab and Haryana

(1969)1

ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ। ਭਾਵੇਂ ਅਵਾਰਡ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। * * * * *

(6) ਇਸ ਲਈ, ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਹ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(7) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਪ੍ਰੈਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਜੇ.

ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1968 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ

6 ਫਰਵਰੀ 1969 ਈ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1950 ਦਾ XLIII ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ XLVII ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) — S. 23(2) ਅਤੇ 23(3) — ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII) — S. 62—ਯੋਗ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ—ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ—ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਮ ਸਮੇਤ ਆਰਡਰ—ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 23(3) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ— ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ- ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤ — ਸ. 23 —ਦੇ ਉਪਬੰਧ—ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

**Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan,
J.)**

ਆਯੋਜਿਤ - ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਸੋਧਾਂ, ਸੰਮਿਲਨਾਂ ਅਤੇ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢੁਕਵੀਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਮਾਰੂ ਭਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਅਰਥ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵੋਟਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨੁਕਸ ਨਾਲ ਦਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਭੰਬਲਭੁਸ਼ਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੁਝ ਨਾਲ ਐਕਟ XLVII ਦੁਆਰਾ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। 1966, ਅਤੇ ਬਦਲੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਰੱਦ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣ-ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤ - ਕਿ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਹਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸਿਰਫ ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਰੱਦ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾਮ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62(1) ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼। 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3), (4) ਅਤੇ (5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।

ਉਹ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3), 0; (4) and (5) ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ 23 ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉੱਥੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 23 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਟਾਈਲਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਪੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੈਲ" ਨੂੰ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

23 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬਸ ਸਿੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ 6 ਫਰਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 97 ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ- ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਲਈ ਚੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਐਸ ਐਸ ਬੇਦੀ, ਅਤੇ ਐਸ ਐਸ ਕੰਗ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਏਐਸ ਅਰਹਾਦੀ, ਅਤੇ ਐਨਐਸ ਬੀ ਹਟੀਆ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਐਮ ਅਲੁਕ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ।

ਓ ਆਰਡਰ, ਮਿਤੀ 23 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ।

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.- ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਹਲਕੇ ਤੋਂ 5 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਸੀ।

Kundan Singh *tf.* Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ 13 ਮਾਰਚ, 1968 ਸੀ; ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 16 ਮਾਰਚ, 1968 ਸੀ। ਅਸਲ ਪੋਲਿੰਗ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ- ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ; ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1; ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 2, ਮੀਆਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 3 ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 4। ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 13 ਮਈ, 1968 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। 2 ਅਗਸਤ, 1968 ਨੂੰ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 97 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

(2) ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

- (1) ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1968 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਭੁੰਗਾ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ, ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੈਲੋ ਵੋਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
- (2) ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਸ਼ਸੀ ਕਾਂਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪੋਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਦਾਰਾਪੁਰ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ, ਉਕਤ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਕਾਰ ਨੰਬਰ ਸੀਐਚ-333 ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੰਘ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਏਜੰਟ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ |

ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨ ਨੇਲ ਸਿੰਘ, ਪੋਲਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹੀ ਵੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਲਟ-ਪੇਪਰ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ। ਬੈਲਟ-ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਬਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ; ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵੋਟ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਮੁੜ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

(3) ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈਆਂ 5 ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ 2 ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

(4) ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰ ਨੰ: ਸੀ.ਐਚ.-333 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਇਹ ਕਾਰ ਦੋ ਵੋਟਰਾਂ, ਡਾ: ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

(5) ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਏਜੰਟ, ਅਰਥਾਤ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਨੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 123(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮਾਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ 'ਵਾਪਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ' ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

(3) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(4) ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਆਧਾਰ '-:

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan,
J.)

ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ: -

- (1) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ: —•
 - (i) ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਟਾਂਡਾ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 28 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 6(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਚਾਯਤ ਸੰਮਤੀ, ਟਾਂਡਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
 - (ii) ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1951 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 17 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ 16 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 25 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਬਲਾਚੌਰ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ. ਇਹ ਵੋਟ ਵੀ ਬੇਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ; ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।
 - (iii) ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਚੌਧਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਮੰਤਰੀ, 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 25 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹੀ ਵੋਟ ਵੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਈ। ਇਹ ਵੋਟ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।
- (iv) ਜੇ.ਐਸ ਸਹਿਗਲ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਟਾਂਡਾ, ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਵਾੜਾ ਦੀ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. 13। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਤਲਵਾੜਾ ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਵੋਟਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮਹੰਤ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

- (2) ਕਿ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ-----
- (i) ਉਹ, ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ। ਡਾ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ;
 - (ii) ਇਹ, ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ Ch ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੰਤਰੀ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ;
 - (iii) ਕਿ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੌ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੰਤਰੀ. ਸਹਿਯੋਗ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ; ਅਤੇ
 - (iv) ਜੋ ਕਿ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ। ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹੰਤ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਜੇ.ਐਸ.ਸਹਿਗਲ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ।

ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ: ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (3) ਕਿ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਮੁਫਤ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 123(5) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਚੋਣਕਾਰ ਜੇ.ਐਸ ਸਹਿਗਲ ਅਤੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸਨ।
- (4) ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ 5 ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ 3 ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ।

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ: -

1. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ--

“(1) ਕੀ ਪੈਰਾ 4(ਏ) ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵ - ਪਡੋਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ;

(2) ਕੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਜੇਕਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(3) ਸ੍ਰੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 4 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(4) ਕੀ ਪੈਰਾ 4(c)(i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ?

(5) ਕੀ ਪੈਰਾ 4(d)(i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ;

(6) ਬੈਲਟ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ;

(7) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੈਰਾ 4(e) ਅਤੇ (f) ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?"

11. ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ -

"(1) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 8(i) ਤੋਂ 8(iv) ਤੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ ਪਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚਾਰ ਵੋਟਾਂ 'ਚੋਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ;

- (2) ਉਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 9 (i) ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ
- ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ (iV) ਨੂੰ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਨਾਲ - 'ਪ੍ਰਭਾਵ';
- (3) ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬਾਂ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ;
- (4) ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ;
- (5) ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ;
- (6) ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 (ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ;
- (7) ਕੀ ਪੈਰਾ 17(i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ;
- (8) ਕੀ ਪੈਰਾ 18(i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ; ਅਤੇ
- (9) ਅਪਰਾਧੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?"

ਅੰਕ ਨੰਬਰ (1):

(6) ਇਟੀਪੀਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਥਾਣੀ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ. ਇਹ ਦਲੀਲ ^ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ '1950 ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ); ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ* ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵੋਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ

Kundan Singh *tf.* Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਸੀ।

(7) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਸ.ਸਰਹਦੀ, ਜੋ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ; ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੈਰ-ਅਨਿਯਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤੰਗ ਹੈ: -

“ਕੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 23(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੈ। ?”

(8) ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੈ।

(9) ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1951 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 62 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵੋਟ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

(10) ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਭੁੰਗਾ

ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਲ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਕਾਂਸ ਟਿਊਨੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 8 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਸੀ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। , 1968, ਮਤਦਾਨ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕਿ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(11) ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਚਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦਾ ਪੂਰਵ ਭਾਗ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ 'ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

ਇਸ ਨਿਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਲ ਦਾ 1 ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਦਿਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਹਰ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ। -ਹਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।”

(13) ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਅਤੇ 18 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ-

(a) ਯੋਗਤਾ* ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ , ਅਤੇ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

(6) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸੋਧ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। - (1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(b) ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਉਸ ਦੂਜੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਗਠਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ। .

(3) ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ, ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਭਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ: ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਚੋਣ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

(14) ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

(15) *ਕੌਂਸਲ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ: - * * **
*
* * * *

(2) ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ-

(a) ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ

ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਖੇਤਰ;

(b) ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਹਰੇਕ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ;

(c) ਹਰੇਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕੇ ਲਈ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਅੱਪ-ਟੂ-ਡੇਟ ਦਰੁਸਤ ਕਰੇਗਾ;

(d) ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਹਰੇਕ

ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਜਿਸ ਵੀ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੁਰੰਤ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ; ਅਤੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਧੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ; ਅਤੇ

(e) ਸੈਕਸ਼ਨ 15, 16, 18, 22 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ।

(3)	*	*	*	*	*
(4)	*	*	*	*	*
(5)	*	*	*	*	*
(6)	*	*	*	*	*»

(15) ਧਾਰਾ n 30 ਬਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

“ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।--ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

(a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਜਾਂ

- (b) ਕਿਸੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ।

(16) ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਦੇ ਹਨ 1951 ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 2(ਈ), 62 ਅਤੇ 100; ਅਤੇ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਹੇਠਾਂ: -

"2. (a)	*	*	*	*	*
(ਅ)	*	*	*	*	*
(c)	*	*	*	*	*
(d)	*	*	*	*	*

- (e) 'ਇਲੈਕਟਰ', ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, 1950 (1950 ਦਾ 43)।

(ਜੀ	*	*	*	*	*
h	*	*	*	*	*
(i)	*	*	*	*	*

62. ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ: - (1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (2) ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 43) ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।
- (3) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਵਰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

Kundan Singh *tf.* Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

- (4) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬੇਕਾਰ.
- (5) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੈਦ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। \$ *

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੇ ਰਾਏ-

- (a) * * * *
- (b) * * * *
- (c) * * * *

(d) ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਇਸ ਲਈ

(i)

(ii)

(111) ਗਲਤ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ

(17) ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵੋਟ ਇੱਕ ਰੱਦ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ:-

- (1) ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ।

ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਿਨੈਕਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ; ਅਤੇ

(2) ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

(18) ਸੈਕਸ਼ਨ 23(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰੋਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੋਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(19) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ , ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੀ.ਐੱਮ . ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਐੱਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1), ਅਤੇ ਰੂਪ ਲਾਲ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2), 1967 ਪੀ.ਐੱਲ.ਆਰ. 618 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ (2), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ- ਅਨੁਮਾਨਤ ਹਿੱਸਾ .

(1) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 458

(2) ILR (1968) 1 ਪੀ.ਬੀ. & Hry. 651 (FB)=1967 PLR 618 (FB)।

ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

“ਉੱਠੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਮੈਸੂਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਫਿਲਹਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

Kundan Singh *tf.* Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਲਈ, ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਹਲਕੇ। ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤੀ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਬਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇਗਾ। - ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ।—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ XLIII) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਹੋਵੇਗੀ।'

ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, -

'ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ: ... '। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਏਗਾ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹੀ ਹਰੇਕ ਸੂਚੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਜੋ ਮੈਸੂਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੋਣ ਟੋਰਲ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਸੂਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧੀਵਤ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਵੱਖਰੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। 'id ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਨਸਿਫ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਨਸਿਫ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ। ਪਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਉਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਨਸਿਫ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਕਤ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

*

*

*

ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਹ ਵੀ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਰ. 26 ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ S. 30 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਭਾਵੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰ. 24 (Sic-27?) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ। ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ

ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੇਤੁਕੀ ਹੈ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ'। ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ. 11 ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸੀ। ਐਕਟ ਮੁਨਸਿਫ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਵਲ ਐਕਟ ਦੇ S. 13(3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾ S. 13(3)(AI)(d :) (1) ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ

ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸ. 10 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(20) ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਲਾਈ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇਰਹਸਰਹੱਦੀਰੀਲੀਸਫ ਨੇ, ਹੁਣ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧੀਨ

Kundan Singh *tf.* Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਸੈਕਸ਼ਨ 22, ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਲਈ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹਟਾਏ ਗਏ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ, ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 24 ਧਾਰਾ 22 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ।

* * * * *

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 62 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (5) ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 62 ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੋਟ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 62 ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3) ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 1951 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 100f(KdWiii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਕ ਵੋਟ ਦੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਰੱਦ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੋਟ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਯੋਗਤਾ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ

I.L.R. Punjab and Haryana

ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 62 ਦੇ), (3) ਜਾਂ (4) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 62 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ- ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਸੀ, ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਜਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(21) ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 17 ਅਤੇ 18, **ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ** ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਗਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਤੇ **ਪ੍ਰਤੀ ਕੇਸਾਂ** ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। 22, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ, ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ **ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ** ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 62 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (5) ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ।

(22) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ, ਦੋ ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ, 1950 ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ 1951 ਦਾ ਐਕਟ, ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੋਟ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ **ਮੁੜ** ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਐਸਈ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸਨ। ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸਨ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਬਣਾਉਣਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ . ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਸਮੱਚੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੀ।

* * *

* * *

(23) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਲ ਹੈ, ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ।

(24) ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸਰਹਾਦੀ ਨੇ ਰਾਮਸਵਰੂਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਜਗਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ (3) ਦੇ ਪਟਨਾ 1 ਐਚ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ 23 ਦੀ 3) ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਲਾਮ ਮੋਹੀਉਦੀਨ ਬਨਾਮ ਚੌਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (4) ਅਤੇ ਰਾਮਦਿਆਲ ਅਯੂਧਿਆਪ੍ਰਸਾਦ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਕੇਆਰ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਹਦੁ ਆਈ.

(3) 17 ELR 110.

(4) A AIR1 19594 All.? 357' (FB)

(5) 20 ELR 13.

(25) ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਠਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

(26) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

F U L B E N C H ਦਾ J ਫ਼ੈਸਲਾ , ਮਿਤੀ F E B R U A R Y 6, 1669।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ , ਜੇ. — (27) ਇਸ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੋਟਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 12 ਮਾਰਚ, 1968, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਸੀ। ਲੋਕ ਐਕਟ, 1950 (ਇੱਥੇ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਕਿ “ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ— ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ”?

(28) ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ - ਇਸ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੇਵਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“(1) ਕੀ ਪੈਰਾ 4(ਏ) ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ?”

(29) ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। 5 ਮਾਰਚ, 1968 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਸੀ। ਪੜਤਾਲ 13 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 16 ਮਾਰਚ, 1968 ਸੀ। ਵੋਟਾਂ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗਿਣਤੀ ਹੋਈ। ਜੋ ਕਿ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Shamsher Bahadur, J.)

ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ 22 ਵੋਟਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ 358 ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਈ। ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 169 ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹੀ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇੱਕ ਵੋਟ ਦੀ ਲੀਡ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ।

(30) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 13 ਮਈ 1968 ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।, 1968, ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਦੋਂ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 8 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਹਲਕੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਜੋ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਭੁੰਗਾ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨੈਪੱਤਰ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਨਾਇਬ-ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਚੋਣਾਂ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/1) ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ 21 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਇਸ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਟ ਮੈਂਬਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 1/1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ 21 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(31) ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ: -

“ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਲਈ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ

.....
ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ-

- (a) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜਾਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ,
- (b) ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦੀ ਆਮ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਜਾਂ

- (c) ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਉਹ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਸੋਧੇਗਾ, ਤਬਦੀਲ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਮਿਟਾ ਦੇਵੇਗਾ।

(32) ਕਿਉਂਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਿੰਦੂ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) 'ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੱਲ ਮੋੜਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ. ਇਸ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਤੇ ਅਣਸੋਧਿਆ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ: -

''' <-7 ਸਾਲ

"23. ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ:

- (1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਚੋਣ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- (3) ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Shamsher Bahadur, J.)

ਉਸ ਹਲਕੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ।"

(33) ਇਸ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ 5 ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1966, 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 47 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:-

"10. 1950-ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ:-

23(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਬੀਆਈਐਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਉਸ ਦੂਜੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕੱਟ ਦੇਵੇਗਾ। .

(3) ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ, ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਚੋਣ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

(34) ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਣਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)d ਅਤੇ v ਪਰਿਵਰਤਨ 51 ਤੋਂ Ssub-ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ "ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ" ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਚੋਣ ਦੀ" ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੇਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਜਦਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀ

5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ 'ਤੇ impugned ਕ੍ਰਮ ਇੱਕ ਹੈ. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(35) ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ, ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀ ਜੋ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 47 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸੋਧੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੋਧੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਹਰੇਕ ਹਲਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

(36) ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਇਲਾਈਲ ਓਰਲ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਗੈਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: —•

"ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ-

(a) ਯੋਗਤਾ ਮਿਤੀ 'ਤੇ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ

(b) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ,

ਉਸ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

(37) ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1951-ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ 'ਇਲੈਕਟਰ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Shamsher Bahadur, J.)

ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੈ- ਅਤੇ ਜੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੌਸਲ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਲੈਕਟਰ ਰੂਲਜ਼, 1960 ਦੇ ਨਿਯਮ 30 ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, - ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਖ ਚੋਣਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਅਤੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ "ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧਤ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ

(38) ਇਹ ਆਈ.ਆਈ. ਬੇਦੀ ਦੀ ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੋੜ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਾਈਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਖਾਸ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1951-ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਇਲੈਕਟਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਕੰਸ਼ "ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੈ" ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਢੰਗ ਉਹੀ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕੌਸਲ ਹਲਕੇ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। "ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ; ਅਤੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਚੁਣੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਜੋਖਮ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 22 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਸੋਧਾਂ, ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਮਾਰੂ ਭਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

(39) ਇਹ?1 ਸਿੱਟਾ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਵੇਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਵਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਐਕਟ. ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(40) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਾਦੀ ਨੇ "ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ 1951-ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 62 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:-

"62. (1) 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਰਜ ਹੈ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Shamsher Bahadur, J.)

- (2) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਵੇਲੇ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 43) ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।
- (3) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਵਰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- (4) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬੇਕਾਰ.
- (5) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਚੋਣ 'ਤੇ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੈਦ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(41) ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕਮਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੰਦ, ਕੈਬਿਨ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਾਹਜਤਾ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਧਾਰਾ 62 ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁਕਮ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ - ਹੁਕਮ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ 1966 ਦੇ ਐਕਟ 47 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਫ਼ਾ 413 'ਤੇ ਕ੍ਰੇਜ਼ ਐਂਡ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ (6 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

- ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਦੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . . . ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਉਸ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਥ ਸੀ। , ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ"

(42) ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿ “ਧਾਰਾ 15, 16, 18, 22 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ” ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੇਨਤੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰਥ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

(43) ਰੂਪ ਲਾਲ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ , ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਨਾ 621 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ: -

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Shamsher Bahadur, J.)

“Secwon 21 ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ ਜੋ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਭਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ, ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(44) ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ, ਪੰਨਾ 622 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਲਈ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ (ਐਸਬੀ ਕੈਪੂਰ, ਜੇ.) ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ:-•

“1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ 18, ਉਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਗਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। 22, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ, ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਹੈ।

(45) ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਭਾਵਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੋਟਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 ਤੋਂ 19 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਹਾਰਦੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਿ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰੋਲ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹੈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸਮੇਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(46) ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100—ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

“.....ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ-

(a) . . .

(b) . . .

(c) . . .

(d) ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ-

(i) . . . ■

(ii) . . .

(iii) ਗਲਤ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ

(iv) . . .

ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ।”

(47) ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰੀ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਅਵੇਧ ਅਤੇ ਰੱਦ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਾਦੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 'ਅਕਾਰਥ ਵੋਟ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਫਸਰ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 'ਵੋਟਰ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਫਿਲਹਾਲ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਵਿਕਲਪ ਇੱਕ ਵੋਟ ਹੈ। “ਅਕਾਰਥ ਵੋਟ” ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਵੋਇਡ' ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ. ਸ਼ਾਰਟਰ ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਵੋਇਡ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ "ਰਹਿਤ ਓਈ, ਕਿਸੇ ਮਾੜੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ, ਜਾਂ ਦਾਗੀ ਨਹੀਂ; ਕਿਸੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਜਾਂ ਦੁਖਦਾਈ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ; ਕਿਸੇ ਗੁਣ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ; ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਚਾਹਤ।" ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਐਮ ਨੂੰ ਉਲੰਘਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਲੰਘਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨੁਕਸ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ-ਐਕਟ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਦ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਪਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। -

(48) ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਐਕਟ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਲਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ"। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। *ਰੂਪ ਲਾਈ ਮਹਿਤਾ* ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਪੂਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ :-

“ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1966 ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾਤਮਕ ਸੋਧ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਅਤੇ 101 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 1950-ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(49) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ inib- ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ। ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਜਗਨ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਜਿਥੋਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਮਹਾਜਨ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਨਾ 214 'ਤੇ ਕਿਹਾ:-

“ਸੈਕਸ਼ਨ 82 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ੱਲ' ਨੂੰ ਆਰਡਰ 34, ਨਿਯਮ 1, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

(50) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਈ ਦੰਡ 71 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵੋਟ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ। *ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7)* ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, “ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਹੋਰ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਸ਼ਰਤ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਵਾਕਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Shamsher Bahadur, J.)

ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 8 ਮਾਰਚ, 1968, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 8 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਅਤੇ ਰਵਾਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਡੀਲਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜੇਕਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਰਖਾਸਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ 12 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। , 1968. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

(6) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 210

(7) AIR 1956 SC HO

ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣ-ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਤ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। -ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਪਰ ਇਰਾਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 1962 ਦੀਆਂ ਤੀਜੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:-

“ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 23, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ • ਕਿ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਡੇਟ ਲਾਈਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਰੀਕ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ...

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 121 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ,

ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (iv) ਹੈ ?? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

“ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।”

(51) ਇਹ ਅੰਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੋਧ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਸੀ ।

(52) ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (8) ਦੇ yb ਮਿਸਟਰ ਸਰਹਾਦੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ।”

(53) ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, “ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ।”

(54) ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਰਹਾਦੀ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਗੁਲਾਮ ਮੋਹੀਉਦੀਨ ਬਨਾਮ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (4) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ, ਜੇ. ., ਉਹ:-

“ਇਸ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵੋਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੋਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬਣਾਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”

(55) ਰੂਪ ਲਾਈ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ । ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 1968 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 47 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ «tq.

(8) ਏਆਈਆਰ 11968 ਐਸਸੀ 1 1500।

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan,
J.)

ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜੋੜੇ ਕਿ ਆਰਡਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਮਸਵਰੂਪ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਜਗਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਹਾਏ ਅਤੇ ਉੱਟਵਾਲੀਆ, ਜੇ. ਜੇ.) ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਣ-ਸੋਧੇ ਉਪਬੰਧ ਤਹਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, "ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਵੋਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਅਮਲੇ ਨੇ ਸੁਧੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਚਿਪਕਾਇਆ ਜਾਂ ਸਿਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਪਬ ਲਿਸ਼ਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ"। ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣ-ਸੋਧਿਆ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਮ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਲਈ ਇੱਕ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਰਹਿਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੋਗ। -

(56) ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁੜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—(68) ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(57) ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਜੋੜਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 22 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

(58) ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਅਣ-ਸੋਧੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(1)9 ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਹੈ- ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 22 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧ, ਬਦਲੀ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

(60) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 22 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਫੇਰਬਦਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਖਰੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜੇਕਰ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਐਮ ਅਹਾਜਨ, ਜੇ.—(61) ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ* ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਾਬੁਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.)

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1950 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਐਸਸੀਸੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਜੇ ਵੋਟ ਉਸਨੇ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਦ ਹੈ।

(62) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੰਦਰਭ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ tms

ਆਰਡਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। . ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 8 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ, ਅਰਥਾਤ, 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਹੁਕਮ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣਕਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸਨ। 5 ਮਾਰਚ, 1968 ਦਾ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਾਨੀ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ; ਅਤੇ

ਸਿਰਫ ਤੱਥ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਮੰਨ ਲਓ, ਉਸਨੇ 12 ਮਾਰਚ, 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਹੋਵੇਗਾ--'ਨਹੀਂ'। ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ।

(63) ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦੂਸਰਾ 5 ਕਾਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਰੱਦ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 (1951) ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1951 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਇਹ ਸਵਾਲ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ ਹੈ। ਦ ਚੋਣ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਧਾਰਾ 100 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ; ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਰੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੋਟ ਧਾਰਾ 100(1) (ਡੀ) (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵੋਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਮ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(3) ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾਂ ਗੈਰ-

I.L.R. Punjab and Haryana

(1969)1

ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3), (4) ਅਤੇ (5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3), (4) ਅਤੇ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਨਹੀਂ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ 23 ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਇਲੈਕਟਰ' ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(e) ਵਿੱਚ 'ਇਲੈਕਟਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਭਾਵੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1950 (1950 ਦਾ 43) ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(64) 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ: -

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਹੈ: -

(a) ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ; ਜਾਂ

(b) ਅਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਦਾ:

(c) ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ।

(65) 1960 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ। 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 16, 17, 18 ਅਤੇ 19 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 62 ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਰਫ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਰੋਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਜੋ ਧਾਰਾ 16, 17 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ 1950 ਐਕਟ ਦੇ 18, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ 1950 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ 1950 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 19 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1950 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1950 ਐਕਟ ਜੇਕਰ ਇਹ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 62 ਉਸਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ ਮੋਹੀਉਦੀਨ ਬਨਾਮ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫਾਰ ਟਾਊਨ ਏਰੀਏਜ਼ ਐਸਡੀਕਿਟ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (4) ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੂਪ ਲਾਲ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਧਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਮੇਰੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇ! ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ), ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ

ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ, ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

“ ਇਸ ਲਈ ਉਮਰ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਯੋਗ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਰਾਸ਼ਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਰੇ ਦੇ ਨਿਊ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਅਯੋਗਤਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ' ਅਤੇ 'ਅਯੋਗਤਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ'। ਇਸਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ३।

ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਜਿਸਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਲਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17, 18 ਅਤੇ 19 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਯਾਜਨਿਕ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਲੁਆ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ (9) ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12-ਡੀ ਵਿੱਚ 'ਅਯੋਗਤਾ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਪੰਨਾ 669 (ਸਭ ਦਾ. ਐਲ.ਜੇ.) 'ਤੇ ਕਿਹਾ: (ਏਆਈਆਰ ਦੇ ਪੰਨਾ 417 'ਤੇ):

"ਮੈਂ ਜਿਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਝਿਜਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12-ਡੀ ਵਿੱਚ, 'ਅਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਯੋਗ' ਦੇ ਉਲਟ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਯੋਗ ਨਹੀਂ'।"

(66) ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ

Kundan Singh v. Kabul Singh and others (Mahajan, J.)

ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19. ਪਰ ਦੋਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਨ ਐਂਟਰੀ ਦਾ ਤਰਕ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(67) ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(68) ਧਾਰਾ 62 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ *ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰੋਲ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕੀ ਅਤੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ: -

"ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ 1950 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।"

(69) ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਅਤੇ 18 ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ 1950 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16, 17, 18 ਅਤੇ 19 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੰਮਿਲਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ '23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1950 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2'3 ਸਿਰਫ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚਲੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉੱਥੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਰ ਇਹ ਹਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। 1950 ਦਾ ਐਕਟ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਆਦਿ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵੋਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਨਾ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਅਤੇ ਰੂਪ ਲਾਈ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰੂਪ ਲਾਈ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ।

(70) ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 23 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੋਟਰ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜੇ.ਕੇ. ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (10), ਜਫੀਗਨ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਡਾ ਟੋਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਮਏ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ।

(71) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਵੋਟ ਰੱਦ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬੀ.ਐੱਮ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਐੱਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਅਤੇ ਰੂਪ ਲਾਈ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ

' (10) ਏਆਈਆਰ 1947 ਐਫਸੀ 38. ~

11423 ILR—1,200— 7-5-79 ਗਉ। ਪਿਛਲਾ Chd.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ